

8.12.2023

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

Eduskunnalta pyydetään perustuslain 50 §:n 3 momentin perusteella vaiteliaisuutta asian käsittelyssä muistion osalta kokonaisuudessaan Suomen vaikuttamismahdollisuuksien ja neuvottelutavoitteiden turvaamiseksi siihen saakka kunnes asian käsittely neuvostossa on päättynyt.

Suomen tarkennettuja kantoja EU:n monivuotisen rahoituskehyn 2021–2027 välitarkistukseen

Eduskuntatunnus
E 17/2023 vp

Käsittelyvaihe

Komissio antoi 20.6.2023 ehdotukset EU:n monivuotista rahoituskehystä 2021–2027 koskeviksi välitarkistukseksi ("MFF-välitarkistus"). Suomen ennakkovaikuttamiskantoja ja kantoja MFF-välitarkistukseen on linjattu valtioneuvoston selvityksissä E 178/2022 vp ja E 17/2023 vp sekä U-kirjelmissä U 36/2023 vp, U 38/2023 vp ja U 41/2023 vp.

MFF-välitarkistuksesta päätetään Eurooppa-neuvostossa yksimielisesti. MFF-välitarkistusta on käsitelty lokakuun Eurooppa-neuvostossa, yleisten asioiden neuvoston syksyn kokouksissa sekä Coreper- ja työryhmätasolla.

Neuvottelut MFF-välitarkistuksesta ovat edenneet loppuvaiheeseen ja joulukuun 2023 Eurooppa-neuvoston kokouksessa tavoitellaan sopua kokonaisuudesta. Neuvottelujen nykyisenä pohjana toimii EU-puheenjohtajamaa Espanjan joulukuussa päivittämä ja myös lukuja sisältävä luonnos neuvottelulaatikosta. Asian valmistelu siirtyy Eurooppa-neuvoston pysyvän puheenjohtajan Michelin vastuulle ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa.

Tällä muistiolla täydennetään Suomen kantoja tarvittavin osin MFF-välitarkistusta koskevien neuvottelujen siirtyessä loppuvaiheeseen. Suomen kannanmuodostusta on mahdollista vielä tarkentaa osana joulukuun 2023 Eurooppa-neuvoston kokoukseen valmistautumista.

MFF-välitarkistuksen lisärahoituksen kokonaistaso

Komission 20.6.2023 antamassa MFF-välitarkistusehdotuksessa esitettiin yhteensä noin 99 mrd. euron lisärahoitusta rahoituskehyskauden loppuvuosille 2024–2027. Ukrainalle esitettiin yhteensä 50 mrd. euron rahoitustukea (josta indikatiivisesti 33 mrd. euroa lainoja ja 17 mrd. euroa avustuksia). Lisäksi

komissio esitti elpymisvälineen nousseiden korkokulujen kattamiseen arviolta 19 mrd. euroa. Muuttoliikkeen sisäiseen- ja ulkoiseen hallintaan esitettiin myös 15 mrd. euron lisärahoitusta. Komissio ei esittänyt uutta suvereniteettirahastoa vaan Euroopan Strategisten Teknologioiden alustaa (STEP), jonka toteuttamiseen esitettiin 10 mrd. euron lisärahoitusta. Lisäksi solidaarisuus- ja hätäapuvarausta, joustovälinettä ja hallintomenoja esitettiin kasvatettavan.

Komission esitys olisi edellyttänyt nykyisen rahoituskehyn avaamista, sillä välitarkistuksessa esitettiin rahoituskehyn enimmäismäärän kasvattamista ja uusien erityisvälineiden perustamista.

Viimeisimmässä puheenjohtajan neuvottelulaatikon luonnoksessa (6.12.2023) esitetään rahoituksen kokonaistasoksi noin 74 mrd. euron lisärahoitusta rahoituskehyskauden loppuvuosille 2024–2027 (taulukko 1), josta 33 mrd. euroa olisi Ukrainalle myönnettävää lainamuotoista tukea. Esitys on tällöin noin 25 mrd. euroa alhaisempi kuin komission ehdotus. Myös puheenjohtajan esitys edellyttää nykyisen rahoituskehyn avaamista.

Taulukko 1 – Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnos (6.12.2023); lisärahoituksen kohdentuminen

mrd. euroa, käyvin hinnoin

Lisärahoituksen kohdentuminen	KOM ehdotus	Puheenjohtajan neuvottelu- laatikko (6.12.2023)
uusi Ukrainan tukiväline* (lainat ja avustukset), josta	50	50
- lainaa	33**	33
- avustuksia	17**	17
Elpymisvälineen korkokulut (EURI)	18,9***	9
Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline, josta	10	2,5
- Innovaatorahasto	5	0
- InvestEU	3	1
- Horisontti Eurooppa ohjelma / Euroopan innovaati- oneuvosto	0,5	0
- Euroopan puolustusrahasto	1,5	1,5
Muuttoliikkeen sisäiset ja ulkoiset haasteet, josta	15	10,1
- muuttoliikkeen hallinta (sisäinen)	2	2
- Syyria, Libanon, Jordania (syyrialaispakolaiset)	1,7	1,7
- Eteläinen muuttoreitti (EU:n naapurimaat etelässä)	0,3	0,3
- NDICI-välineen joustovara	3	1,1
- Turkki (syyrialaispakolaiset)	3,5	2,5
- Länsi-Balkan	2	1
- Solidaarisuus- ja hätäapuvaraus* (humanitaariset kriisit)	2,5	1,5
Hallinto	1,9	0
Joustoväline*	3	2
YHTEENSÄ	98,8	73,6
Lisärahoitustarve, poislukien Ukrainan lainamuotoinen tuki	65,8	40,6

* Rahoituskehyn ulkopuolinen erityisväline.

** Lainojen ja avustusten suhde on indikatiivinen komission esittämä arvio.

*** Komission esittämä arvio alustavasta määrästä, joka laskettu 16. kesäkuuta 2023 laadittujen markkinaennusteiden perusteella. KOM:n ehdotuksessa lisätarve voisi kuitenkin vaihdella 17–27 mrd. euroon.

Puheenjohtajan esitykset uudelleenkohdennuksiksi ja muiksi rahoitussiirroiksi

Viimeisimmässä neuvottelulaatikkoluonnoksessa puheenjohtaja esittää välitarkistuksen edellyttämän lisärahoitustarpeen (noin 74 mrd. euroa) vähentämiseksi uudelleenkohdennuksia ja muita siirtoja yhteensä 6,4 mrd. eurolla (taulukko 2). Nämä toimet koostuisivat uudelleenkohdennuksista, varojen siirroista ja muista budjettitoimista.

Puheenjohtaja esittää, että Ukrainan tukivälineellä katettaisiin vuoden 2023 Ukrainan MFA+ -välineen jäsenvaltioiden kansallisesti kattamat 2,3 mrd. euron kustannukset. Lisäksi NDICI-ohjelmaan sisältyvästä kohdentamattomasta rahoituksesta katettavat vuoden 2022 Ukrainan makrotaloudellisen rahoitusavun 1,9 mrd. euron kustannukset siirrettäisiin osaksi uutta Ukrainan tukivälinettä. Tämä alentaisi tosiasiallisesti Ukrainalle myönnettävää avustusmuotoista tukea 4,2 mrd. eurolla, jolloin avustusmuotoisen tuen kokonaismäärä jäisi 12,8 mrd. euroon komission esittämän 17 mrd. euron sijaan.

Lisäksi puheenjohtaja esittää, että EU:n budjetin otsakkeen 4 turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineestä (BMVI) uudelleenkohdennettaisiin yhteensä 1,1 mrd. euroa kohdennettavaksi samaan otsakkeeseen 4 ja samoihin rahastoihin kattamaan MFF-välitarkistuksessa ehdotettua 2 mrd. euron lisärahoitusta, vähentäen siten muuttoliikkeen sisäiseen hallintaan kohdistuvan tosiasiallisen lisärahoituksen kokonaismäärää.

EU-varoja uudelleenkohdennettaisiin Horisontti Eurooppa-ohjelmasta yhteensä 2,1 mrd. euroa, mikä koostuisi varsinaisen ohjelmärahoituksen leikkauksesta sekä varainhoitoasetuksen artiklan 15(3) mukaisista käyttämättömien sitoumusten uudelleenkäytöstä.

Lisäksi otettaisiin käyttöön 900 milj. euroa globalisaatorahastosta. Näitä varoja ei ole kohdistettu MFF-välitarkistuksen osalta tietyn erityisen tarkoituksen rahoittamiseen.

Puheenjohtajan esityksessä yhteenvedona todetaan, että jäsenvaltioiden maksuosuuksilla katettava lisärahoitusosuus olisi noin 34,2 mrd. euroa tulevalle neljälle vuodelle, mikäli huomioidaan nyt esitetyt vähennykset (25,2 mrd. euroa) komission alun perin ehdottamaan lisärahoitukseen, uudelleenkohdennukset ja muut jäsenvaltioiden EU:n jäsenmaksuja vähentävät tekijät (6,4 mrd. euroa). Ukrainan tukivälineen lainamuotoinen tuki (33 mrd. euroa) olisi sama kuin komission alkuperäisessä esityksessä.

Tämän lisäksi puheenjohtaja tuo esiin kokonaisuuteen mahdollisuuden hyödyntää Venäjän jäädytettyjä varoja noin 15–17 mrd. euroa Ukrainan avustusmuotoisen tuen rahoittamiseen. Tältä osin ei kuitenkaan ole vielä EU-tasolla löydetty oikeudellisesti kestävää ratkaisua.

Taulukko 2 – Puheenjohtajan 6.12.2023 esittämät uudelleenkohdennukset ja muut rahoitussiirrot

mrd. euroa, käyvin hinnoin

EU:n nykyrahoituksen uudelleenkohdennukset ja muut rahoitussiirrot, joista	
- Ukrainan MFA+ -välineen kansallisista budjeteista maksettavat korkokulut	2,3
- Sisäasioiden rahastojen (AMIF, BMVI) ohjelmoimattomat varat	1,1
- Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kohdistuvat uudelleenkohdennukset sekä ohjelman käyttämättömien sitoumusten uudelleenkäyttö	2,1
- Euroopan globalisaattorahasto	0,9
YHTEENSÄ	6,4

Suomen kanta

Suomi pitää lisärahoituksen kokonaismäärää liian suurena, vaikka neuvottelujen kuluessa lisärahoituksen kokonaistasoon on esitetty huomattavia vähennyksiä. Lisäksi, kokonaismäärän arvioinnin rinnalla tulee huomioida esitettyjen uudelleenkohdennusten vähäinen määrä, jolla on vaikutusta jäsenmaksun kasvun määrään.

Suomi pitää puheenjohtajan nykyisistä EU-varoista esittämää varsinaisten uudelleenkohdennusten kokonaismäärää liian alhaisena. Suomen ensisijaisena tavoitteena on, että varsinaisista EU-varoista uudelleenkohdennettaisiin noin 10–15 mrd. euron kokonaismäärä. Uudelleenkohdennuksissa olisi tarkoituksenmukaista painottaa ohjelmia, joiden rahoitus ei ole ennakoon allokoitu jäsenmaille, ja joiden toimeenpano on ollut ennakoitua heikompaa.

Suomi kiinnittää erityistä huomiota puheenjohtajan nykyisen ehdotuksen epätarkoituksenmukaisuuteen muuttoliikkeen sisäiseen hallintaan kohdennetun rahoituksen ja toisaalta siihen esitettyjen uudelleenkohdennusten osalta. Suomi ei tue uudelleenkohdennuksia AMIF ja BMVI-rahastoista, mitkä toteutuessaan vähentäisivät muuttoliikkeen sisäiseen hallintaan kohdennettavaa tosiasiallista lisärahoitusta.

Suomi tukee puheenjohtajan esitystä, ettei lisärahoitusta kohdenneta hallintomenoihin.

Suomi voi hyväksyä joustovälineeseen nyt esitetyn lisärahoituksen, jolla katettaisiin elpymisvälineen korkokuluja.

Osana viimevaiheen neuvotteluja ja MFF-välitarkistuksesta saavutettavaa kokonaisratkaisua, Suomi muodostaa lopullisen kannan neuvottelukokonaisuuteen Suomen kokonaisedun lähtökohdista.

Puheenjohtajamaan neuvottelulaatikkoluonnos sisältää myös muita kuin lukuihin liittyviä muutoksia, joita kuvataan erikseen alla olevissa osioissa.

Ukrainan tukiväline

Komissio esitti Ukrainan tukivälineen määrärahasoksi 50 mrd. euroa eikä puheenjohtaja esitä tältä osin muutoksia rahoituksen määrään. Puheenjohtajan esityksessä määriteltäisiin nyt Ukrainan tukivälineen rahoituksen jako 17 mrd. euron avustusmuotoiseen ja 33 mrd. euron lainamuotoiseen tukeen.

Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnos sisältää kuitenkin esityksen, jonka mukaan Ukrainan tukivälineestä katettaisiin EU:n Ukrainalle vuosina 2022 ja 2023 myöntämän makrotaloudellisen rahoitusavun (mukaan lukien MFA+ väline) korkokustannuksia. Tämä alentaisi tosiasiallisesti Ukrainalle myönnettävää avustusmuotoista tukea 4,2 mrd. eurolla.

Puheenjohtaja on myös yksinkertaistanut neuvottelulaatikkoluonnosta poistamalla yksityiskohtaiset kirjaukset koskien mm. Ukrainan tukivälineen rakennetta, Ukraina-suunnitelmaa ja poikkeuksellista siltarahoitusta. Tämän myötä näistä Ukrainan tukivälineen yksityiskohdista voitaisiin neuvostossa päättää määräänemmistöllä.

Ukrainaan liittyen puheenjohtaja on poistanut aikaisemmassa neuvottelulaatikkoluonnoksessa olleen alustavan maininnan Euroopan rauhanrahaston (EPF) puitteissa Ukrainalle myönnettävästä lisärahoituksesta. EU:n ulkosuhdehallinnon alkuperäisen tavoitteena oli 20 mrd. euron EPF:n lisärahoituksesta päättäminen vuosille 2024–2027. EPF-rahoituksen osalta neuvottelutilannetta on vaikea ennakoida. On mahdollista, että osana MFF-välitarkistusta sovittaisiin poliittisesti EPF:n lisärahoituksesta vuodelle 2024, minkä jälkeen vastaavia korotuksia voitaisiin tehdä myöhemmin aina vuoteen 2027 saakka Ukrainan tarpeisiin.

Suomen kanta

Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (U 36/2023 vp)

Suomi pitää puheenjohtajan esitystä avustusmuotoisen ja lainamuotoisen rahoitustuen keskinäisestä jaosta perusteltuna. Suomi painottaa avustusmuotoisen tuen tärkeyttä Ukrainan tukivälineestä myönnettävän rahoitustuen osalta.

Suomi katsoo, että EU:n Ukrainalle vuosina 2022 ja 2023 myöntämän makrotaloudellisen rahoitusavun korkokustannusten kattaminen uudesta Ukrainan tukivälineestä ei ole Suomen tavoitteiden mukaista.

Suomi pitää Ukrainan tukivälinettä koskevien neuvottelulaatikkoluonnoksen kirjausten esitettyä yksinkertaistamista perusteltuna, sillä se mahdollistaisi nykyistä laajemman määräänemmistö päätöksenteon asiassa.

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston käyttöä ja lisöpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. (UTP 41/2023 vp)

Suomi suhtautuu avoimesti esitykseen päättää Euroopan rauhanrahaston lisöpääomittamisesta Ukrainan tukemiseksi EU:n monivuotisen rahoituskehysten välitarkistuksen yhteydessä. (EPF U-jatkokirje 8.12.2023)

Suomen ensisijaisena tavoitteena on Euroopan rauhanrahaston lisöpääomittaminen 20 miljardilla eurolla tulevalle neljälle vuodelle. Lisäksi Suomi suhtautuu avoimesti muihin rahoitusratkaisuihin kuitenkin tavoitteenaan monivuotinen ratkaisu.

Elpymisvälineen korkokulut

Komission ehdotuksessa elpymisvälineen korkokuluja esitettiin katettavaksi uudesta rahoituskehysten ulkopuolisesta ns. EURI-varauksesta. Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnoksessa erillisestä rahoituskehys ulkopuolisesta välineestä luovuttaisiin ja korkokulut rahoitettaisiin rahoituskehyksestä.

Kasvaneet korkokulut rahoitettaisiin kasvattamalla rahoituskehysten otsakkeen 2b määrärahasoja vuodesta 2025 alkaen yhteensä 9 mrd. eurolla. Lisäksi luonnoksessa esitetään, että mikäli syntyisi lisärahoitustarvetta katettaisiin se ensisijaisesti jo olemassa olevan nk. yhden ainoan liikkumavaran välineen avulla ja toissijaisesti käyttämällä niin ikään olemassa olevaa joustovälinettä vuosittaisen budjettiprosessin yhteydessä. Puheenjohtaja esittää lisäksi, että joustovälineeseen määriteltäisiin erillinen elpymisvälineen korkokuluja koskeva osuus ('korvamerkintä'), jolla olisi euromääräinen enimmäismäärä. Lisäksi puheenjohtaja esittää, että korkokustannusosuutta voitaisiin rahoittaa vuosittaisen budjettiprosessin yhteydessä muista rahoituskehysten otsakkeista säästyneillä varoilla.

Puheenjohtajan aiemmassa neuvottelulaatikkoluonnoksessa korkokuluja esitettiin katettavaksi uudesta rahoituskehysten ulkopuolisesta EURI-varauksesta.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että korkokustannuksista johtuva lisärahoitustarve tulisi ensisijaisesti katata uudelleenkohdennuksin. (E 17/2023 vp)

Suomi ei pidä tarkoituksenmukaisena erillisen uuden EURI-välineen perustamista, vaan korkokulut tulisi ensisijaisesti rahoittaa nykyisellä tavalla rahoituskehysten sisältä. (U 38/2023 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että korkokustannuksista johtuvalla lisärahoitustarpeelle asetettaisiin euromääräinen enimmäismäärä. Osana kokonaisratkaisua Suomi voi hyväksyä korkokustannuksista johtuvalle lisärahoitukselle nyt esitetyn määrärahasen.

Suomi voi tutkia avoimesti rahoitusmalleja, joissa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusmuotoista tukea hyödynnettäisiin korkokulujen kattamiseksi.

STEP - Euroopan Strategisten Teknologioiden kehysväline

Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnoksessa Euroopan Strategisten Teknologioiden Kehysvälineeseen (Strategic Technologies for Europe Platform, STEP) kohdennettaisiin yhteensä 2,5 mrd. euron lisärahoitus komission alun perin esittämän 10 mrd. euron sijaan. Tämä jakautuisi nykyisiin EU-ohjelmiin seuraavasti: InvestEU 1 mrd. euroa ja Euroopan puolustusrahasto 1,5 mrd. euroa.

Puheenjohtaja esittää myös, että STEP-kehysvälineen toimiin hyödynnettäisiin Innovaatorahaston puitteissa päästöoikeuksien odotettua korkeamman hinnan takia saatuja ns. ylimääräisiä päästökauppatuloja 5 mrd. eurolla. Käytännössä Innovaatorahaston tasoa ei kasvatettaisi, vaan Innovaatorahaston olemassa olevista varoista 5 mrd. euroa korvamerkittäisiin STEP-kehysvälineen toimien mukaisiin investointihankkeisiin.

Puheenjohtajan esitys ei sisällä enää komission esittämää Innovaatorahastoa koskevaa BKT-rajausta, joka olisi toteutuessaan rajannut Innovaatorahaston hyödyntämisen ainoastaan jäsenvaltioille, joiden BKT on alle EU:n keskiarvon.

Puheenjohtaja on sisällyttänyt neuvottelulaatikkoon STEP-ehdotukseen sisältyneitä koheesiopolitiikan rahastoihin liittyviä ehdotuksia. Näitä ovat mm. EU:n enimmäisrahoitusosuuden korottaminen 100 prosenttiin, unionin ennakkorahoitusosuuden kasvattaminen 30 prosenttiin STEP-toimien osalta. Lisäksi esitetään koheesiorahoitukseen liittyen, että jäsenvaltiot, joiden BKT per asukas on alle EU:n keskiarvon, voisivat siirtää Brexit-mukautusvarauksen ohjelmoimattomia varoja koheesiorahoituksen STEP-toimiin.

Jäsenvaltioiden mahdollisuus hakea elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) lainamuotoista tukea päättyi elokuussa 2023. Nyt puheenjohtaja esittää, että STEP-kehysvälineen tavoitteiden mukaisiin investointeihin voitaisiin hyödyntää tätä käyttämättä jäänyttä noin 93 mrd. euron lainamuotoista rahoitusta.

Suomen kanta

Suomen ensisijaisena tavoitteena on yhä, että uutta STEP-kehysvälinettä ei perustettaisi. Suomi pitää nyt ehdotettua STEP-kehysvälineeseen kohdistettavaa lisärahoitusta yhä liian suurena.

Neuvottelujen viime vaiheessa, osana kokonaisratkaisua Suomi voi kuitenkin hyväksyä STEP-kehysvälineelle kohdistettavaa määrältään hyvin rajoitettua lisärahoitusta. Suomelle keskeistä on, ettei EU:n innovaatorahaston kautta mahdollisesti kohdennettavaan STEP-rahoitukseen liittyisi BKT-rajausta eikä rahaston nykyistä päästökauppatuloihin pohjautuvaa rahoitusmallia muutettaisi.

Suomi katsoo, että elpymis- ja palautumistukivälineen käyttämättä jääneen lainamuotoisen rahoituksen hyödyntäminen STEP-kehysvälineen tavoitteiden toimeenpanemiseksi ei vastaisi kertaluonteisen elpymis- ja palautumistukivälineen varsinaista käyttötarkoitusta, eikä siten olisi Suomen tavoitteiden mukaista.

Muuttoliike ja ulkoiset haasteet

Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnoksessa muuttoliikkeen sisäiseen ja ulkoiseen hallintaan esitetään yhteensä 12 mrd. euron lisärahoitusta, joista 2 mrd. euroa kohdentuisi sisäiseen hallintaan ja 8,5 mrd. euroa ulkoisiin toimiin. Neuvottelulaatikossa esitetään myös, että solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen (SEAR-varaus) kohdistettaisiin 1,5 mrd. euron lisärahoitus. Verrattaessa komission alkuperäiseen ehdotukseen muuttoliikkeen hallinnan kokonaisrahoitusta vähennettäisiin 3 mrd. eurolla vähennysten kohdentuessa muuttoliikkeen ulkoiseen ulottuvuuteen ja solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen. Puheenjohtaja on sisällyttänyt neuvottelulaatikkoon myös mahdollisuuden hyödyntää nykyisiä koheesiopolitiikan rahastoja muuttoliikkeen hallintaan.

Puheenjohtaja esittää neuvottelulaatikon luonnoksessa muutoksia myös solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen (SEAR-varaus). Puheenjohtaja esittää SEAR-varauksen erottamista kahdeksi erilliseksi välineeksi, joista suurempaa hyödynnettäisiin EU:n sisäisissä toimissa ja pienempää EU:n ulkoisissa toimissa.

Suomen kanta

Muuttoliikkeen sisäisen hallinnan osalta puheenjohtajan esitys lisärahoituksesta on Suomen tavoitteiden mukainen.

Muuttoliikkeen ulkoisen hallinnan osalta Suomi pitää puheenjohtajan esittämää lisärahoituksen tasoa perusteltuna. Lisärahoituksen kohdennuksen osalta Suomi painottaa rahoituksen vahvempaa kohdentumista Turkkiin, Syyriaan ja Länsi-Balkanille, eteläisen naapuruston sijaan.

Suomi voi osana kokonaisratkaisua hyväksyä SEAR-välineen eriyttämisen kahdeksi välineeksi sekä välineisiin nyt esitetyn rahoituksen suhteellisen jaon.

Sotilaallinen liikkuvuus

Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnokseen on sisällytetty mahdollisuus kohdentaa lisärahoitusta sotilaallisen liikkuvuuden tukemiseen Verkkojen Eurooppa -ohjelman kautta. Komission alkuperäiseen ehdotukseen ei sisältänyt tähän liittyviä kirjauksia.

Suomen kanta

Mikäli neuvottelujen loppuvaiheessa esitetään lisärahoituksen kohdentamista sotilaallisen liikkuvuuden tukemiseen, Suomi voi tukea tätä, ensisijaisesti rahoitusta uudelleenkohdentamalla.

Arvio komission ja puheenjohtajan ehdotusten vaikutuksista Suomen EU-maksuihin ja vastuisiin

Komission ehdotus

Komission ehdottamat lisäykset kasvattaisivat Suomen EU-maksuja arviolta yhteensä 1,1 mrd. eurolla ajanjaksolla 2024–2027 (vuositasolla noin 267 milj. eurolla) sisältäen Ukraina-välineen 17 mrd. euron avustusmuotoisen tuen sekä arvioidun 19 mrd. euron EURI-varauksen (elpymisvälineen korkokulut) lisätarpeesta.

Suomen maksuosuus Ukrainalle kohdennettavasta 17 mrd. euron avustusmuotoisesta tuesta olisi arviolta 276 milj. euroa, kun taas Suomen ensisijainen vastuu Ukrainan 33 mrd. euron lainamuotoisesta rahoitustuesta olisi noin 535 milj. euroa.

Mahdollinen lisärahoitus Euroopan rauhanrahastolle Ukrainan tukemiseksi on rahoituksellinen erillISRatkaisu, eikä sisälly muodollisesti EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen, eikä edellä mainittuihin kokonaismääriin.

Ukrainan-tukivälineen lainojen ja avustusten todetut määrärahaosuudet sekä EURI-varauksen lisätarve ovat komission antamia ohjeellisia arvioita.

Puheenjohtajan neuvottelulaatikkoluonnos (6.12.2023)

Puheenjohtajan viimeisin esitys sisältää lisärahoitusta yhteensä 40,6 mrd. euroa, jolloin Suomen EU-maksut kasvaisivat arviolta noin 660 milj. eurolla ajanjaksolla 2024–2027 (vuositasolla noin 165 milj. eurolla).

Lisäksi puheenjohtaja esittää uudelleenkohdennuksia ja muita siirtoja yhteensä 6,4 mrd. eurolla, jotka pienentäisivät vaikutusta kansallisiin budjetteihin eli toisin sanoen alentaisivat maksuja. Mikäli edellä mainittu 6,4 mrd. euroa olisi kokonaisuudessaan maksuja vähentävää, vähenisi tarvittavan lisärahoituksen kokonaismäärä 34,2 mrd. euroon. Tällöin Suomen EU-maksut kasvaisivat noin 554 milj. eurolla ajanjaksolla 2024–2027 (vuositasolla noin 139 milj. eurolla).

Puheenjohtajan uudelleenkohdennus- ja muiden siirtojen laskelma sisältää kuitenkin elementtejä, joista ei tässä vaiheessa ole riittävän yksityiskohtaista tietoa, jotta niiden maksuja mahdollisesti alentavaa vaikutusta voitaisiin tarkemmin arvioida.

Suomen ensisijainen vastuu Ukrainan 33 mrd. euron lainamuotoisesta rahoitustuesta olisi puheenjohtajan esityksenkin mukaan noin 535 milj. euroa.

Euroopan rauhanrahasto

Euroopan rauhanrahasto rahoitetaan jäsenvaltioiden maksuosuuksilla bruttokansantuloon (BKTL) perustuvan jakoperusteen mukaisesti. Suomen maksuosuudeksi rahastossa on määritetty tällä hetkellä 1,76 %.

Alustavan ehdotuksen tarkkoja taloudellisia vaikutuksia ei voida arvioida, sillä ei ole tiedossa, minkä suuruisena Euroopan rauhanrahaston yhteyteen perustettava Ukraina-tukirahasto toteutuu.

Mikäli EUH:n alustava ehdotus toteutuisi sen alkuperäisessä muodossa eli 20 miljardia euroa vuosina 2024–2027 (5 miljardia euroa vuodessa; vuoden 2023 hintoina; nykyhinnoiksi muutettuna yhteensä noin 21,02 miljardia euroa), tarkoittaisi se budjetin sitoumuksina Suomelle noin yhteensä 352 miljoonan euron lisäystä vuosina 2024–2027 (vuoden 2023 hintoina; nykyhinnoiksi muutettuna noin 370 miljoonaa euroa). Vuosikohtaisesti lisäys olisi noin 88 miljoonaa euroa (vuoden 2023 hintoina; nykyhinnoiksi muutettuna noin 92 miljoonaa euroa).

Mikäli esitys toteutuisi esimerkiksi 5 miljardin euron suuruisena, tarkoittaisi se budjetin sitoumuksina Suomelle noin 88 miljoonan lisäystä (vuoden 2023 hintoina; nykyhinnoiksi muutettuna noin 92 miljoonaa euroa).

Sitoumukset tulisivat maksuun aikaisintaan vuodesta 2024.

Euroopan rauhanrahaston Suomen osuus rahoitetaan ulkoministeriön momentilta Eräät jäsenmaksut 24.90.66. Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2024–2027 ei ole varauduttu nyt käsittelyssä olevista ehdotuksista Suomelle aiheutuville lisäyksille.

Asiakirjat

- Multiannual Financial Framework (MFF) 2021-2027 revision: 6th version of the draft Negotiating Box (16323/23)